

10. IKGADĒJĀ
ĒNU
EKONOMIKAS
KONFERENCE

Latvijas Tirdzniecības
un rūpniecības
kamera

Finanšu ministrija

SSE RIGA

Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs 2009.–2019. gadā

Kopš 2009. gada:

- Kāds ir ēnu ekonomikas apjoms Latvijā, Lietuvā un Igaunijā?
- Kādi ir galvenie ēnu ekonomikas apjomu ietekmējošie faktori?
- Ko darīt, lai mazinātu ēnu ekonomiku?

Pētījuma autori

Dr. Tālis J. Putniņš,
SSE Riga un UTS Biznesa skola, talis.putnins@sseriga.edu

Dr. Arnis Sauka,
SSE Riga, arnis.sauka@sseriga.edu

Volume 43, Issue 2, May 2015, Pages 471–490

ELSEVIER

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Journal of Comparative Economics

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jce

Measuring the shadow economy using company managers

Tālis J. Putniņš^{a,b,*}, Arnis Sauka^{b,*}

^a *University of Technology, Sydney, Australia*

^b *Stockholm School of Economics in Riga, Riga, Latvia*

Ēnu ekonomikas indekss (% no IKP)

	2018	2017	2016	2015
Krievija	44,7	45,8	-	-
Ukraina	38,2	38,5	-	-
Kirgizstāna	44,5	46,1	-	-
Latvija	24,2	22,0	20,7	21,3
Lietuva	18,7	18,2	16,5	15,0
Igaunija	16,7	18,2	15,4	14,9
Moldova	27,5	29,4	29,7	29,8
Kosova	39,5	-	-	-
Rumānija	-	-	33,3	35,6
Polija	-	-	25,0	24,4

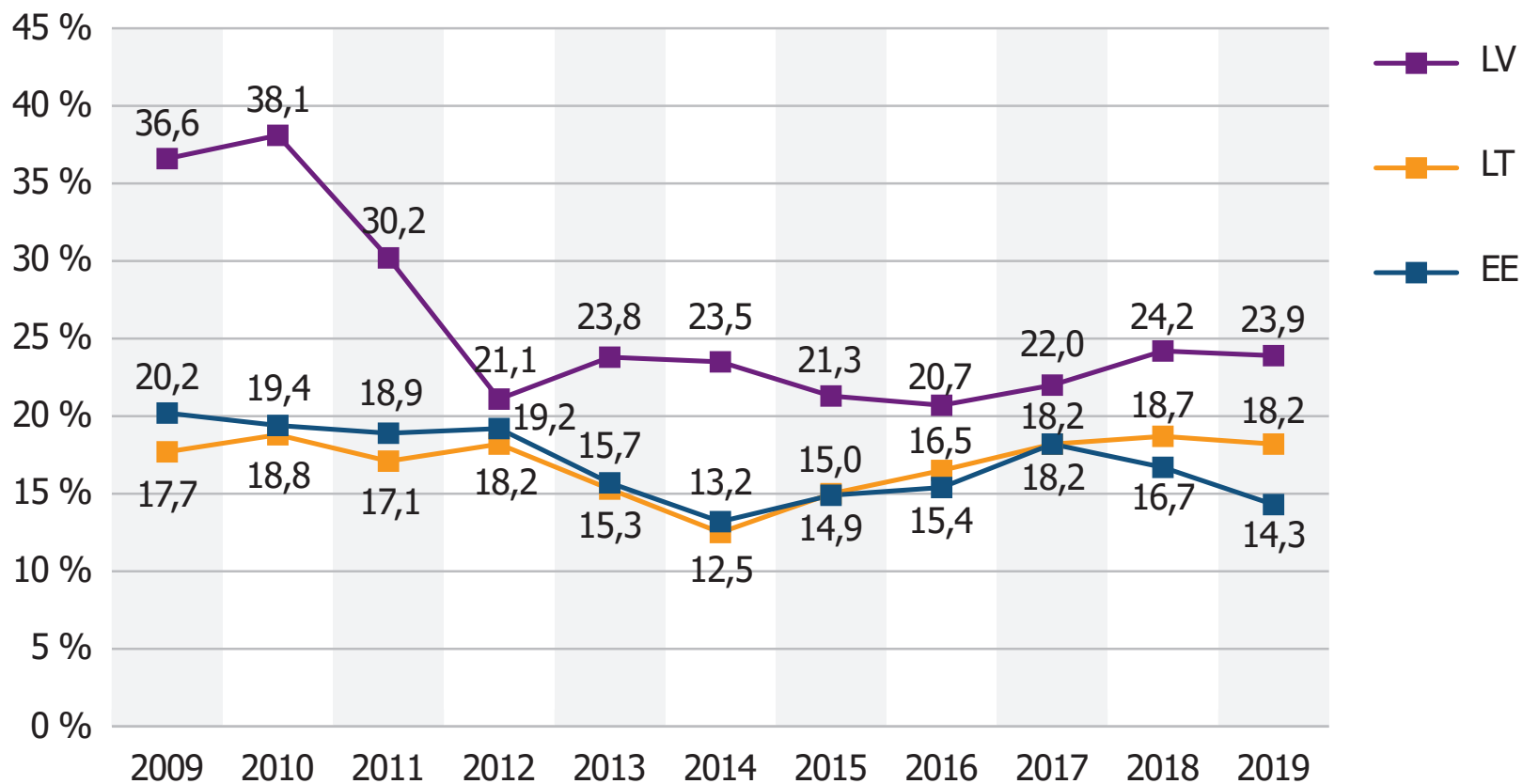
Avoti: Ukraina: Lysa et al (2019); Kirgizstāna: SIAR (2019); Moldova un Rumānija: Putnins, Sauka un Davidescu (2020); Polija: Lechmann un Nikulin (2017); Kosova: Mustafa et al (2019). Datu vākšana Krievijā, Ukrainā un Kirgizstānā bija iespējama ar *H2020 Programmas projekta SHADOW (no: 778118)* atbalstu.

**Ēnu ekonomikas apjoms
Latvijā, Lietuvā un Igaunijā
2009.–2019. gadā
Rezultāti**

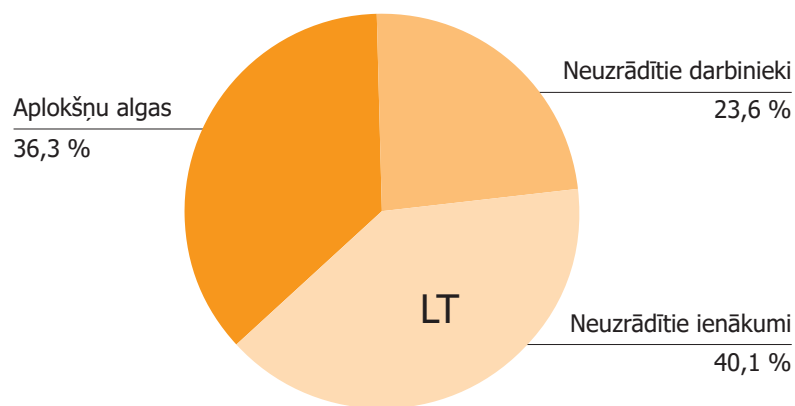
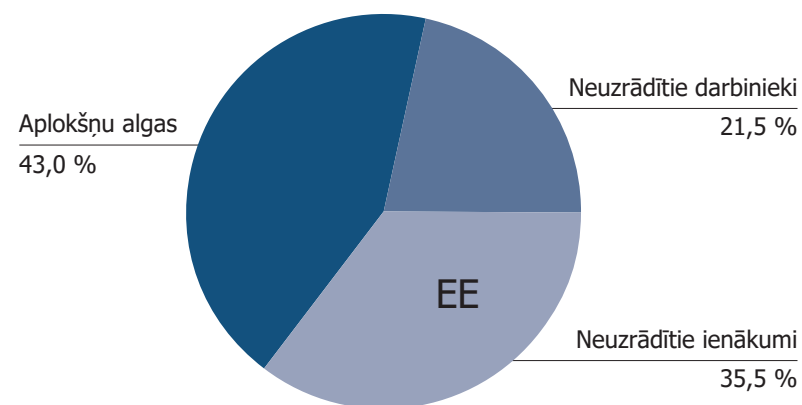
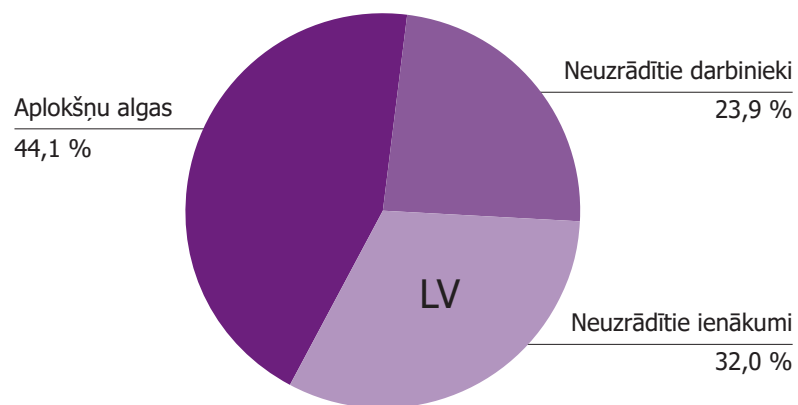
Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs (% no IKP) 2009.–2019. gadā

	Latvija	Lietuva	Igaunija
2019–2018	-0,3	-0,5	-2,4
2019	23,9	18,2	14,3
2018	24,2	18,7	16,7
2017	22,0	18,2	18,2
2016	20,7	16,5	15,4
2015	21,3	15,0	14,9
2014	23,5	12,5	13,2
2013	23,8	15,3	15,7
2012	21,1	18,2	19,2
2011	30,2	17,1	18,9
2010	38,1	18,8	19,4
2009	36,6	17,7	20,2

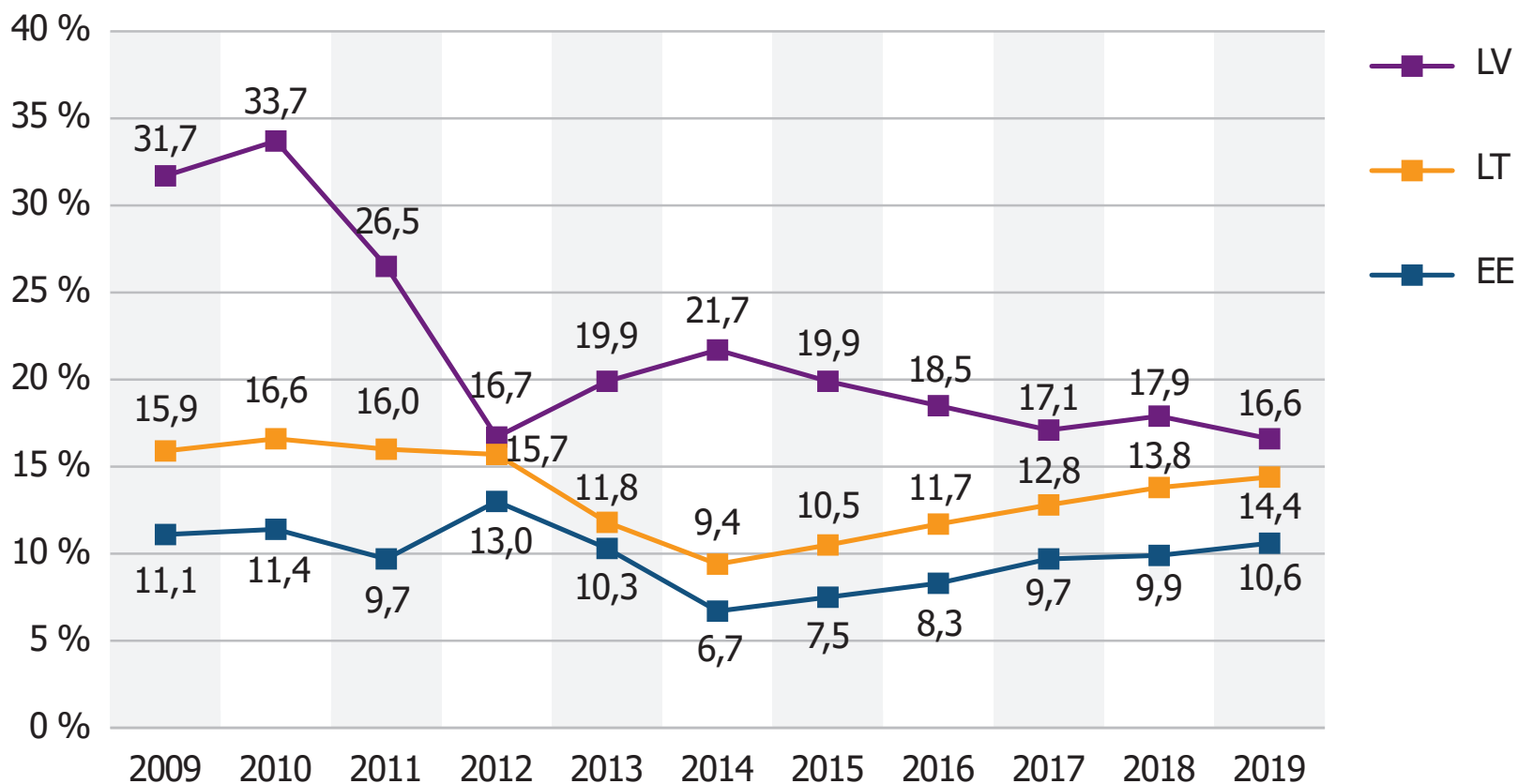
Ēnu ekonomikas dinamika Baltijas valstīs (% no IKP) 2009.–2019. gadā

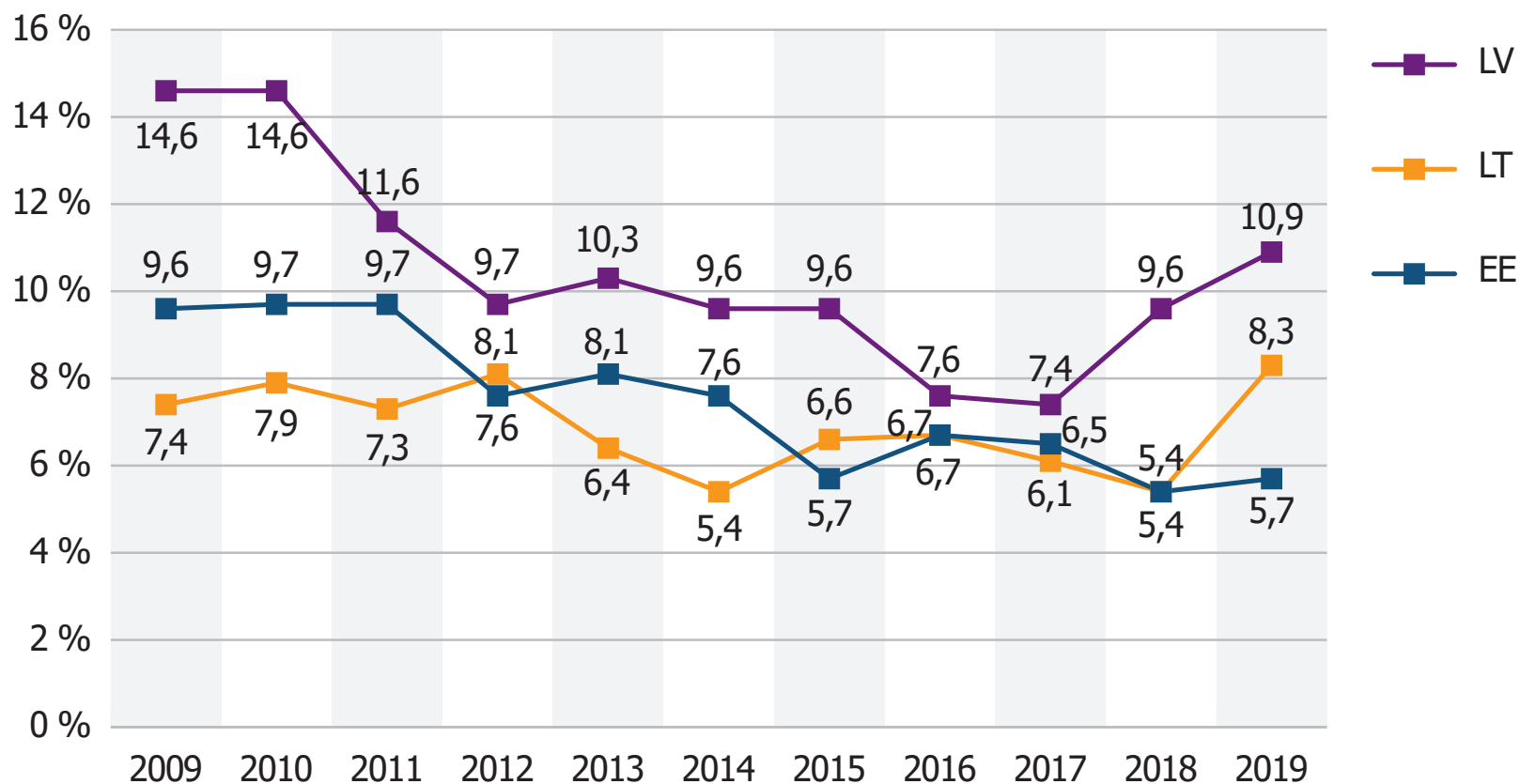
Ēnu ekonomiku veidojošās komponentes 2019. gadā

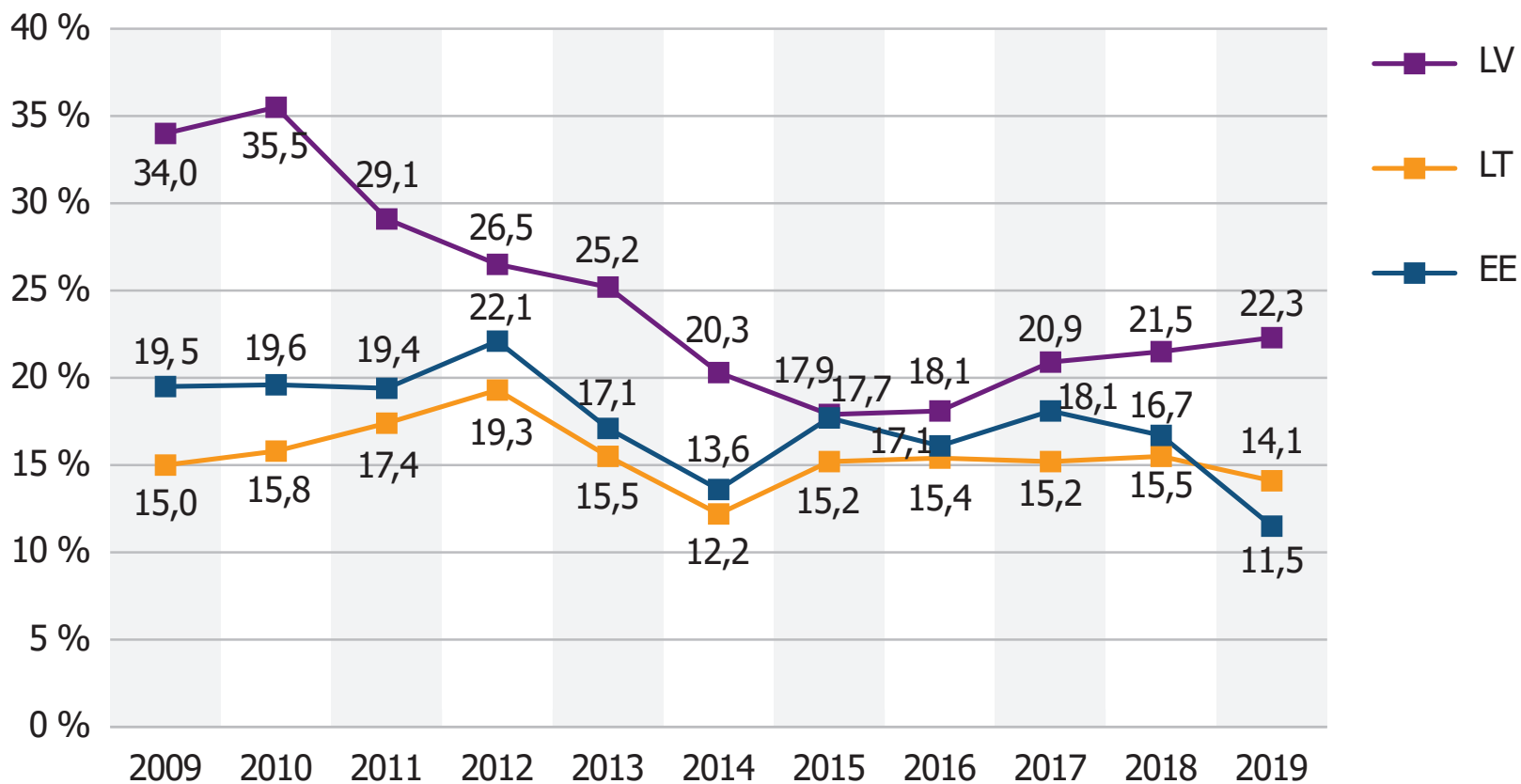
Ienākumu neuzrādīšanas apjoms 2009.–2019. gadā (vidējā ienākumu daļa %, kuru uzņēmumi slēpj no valsts)

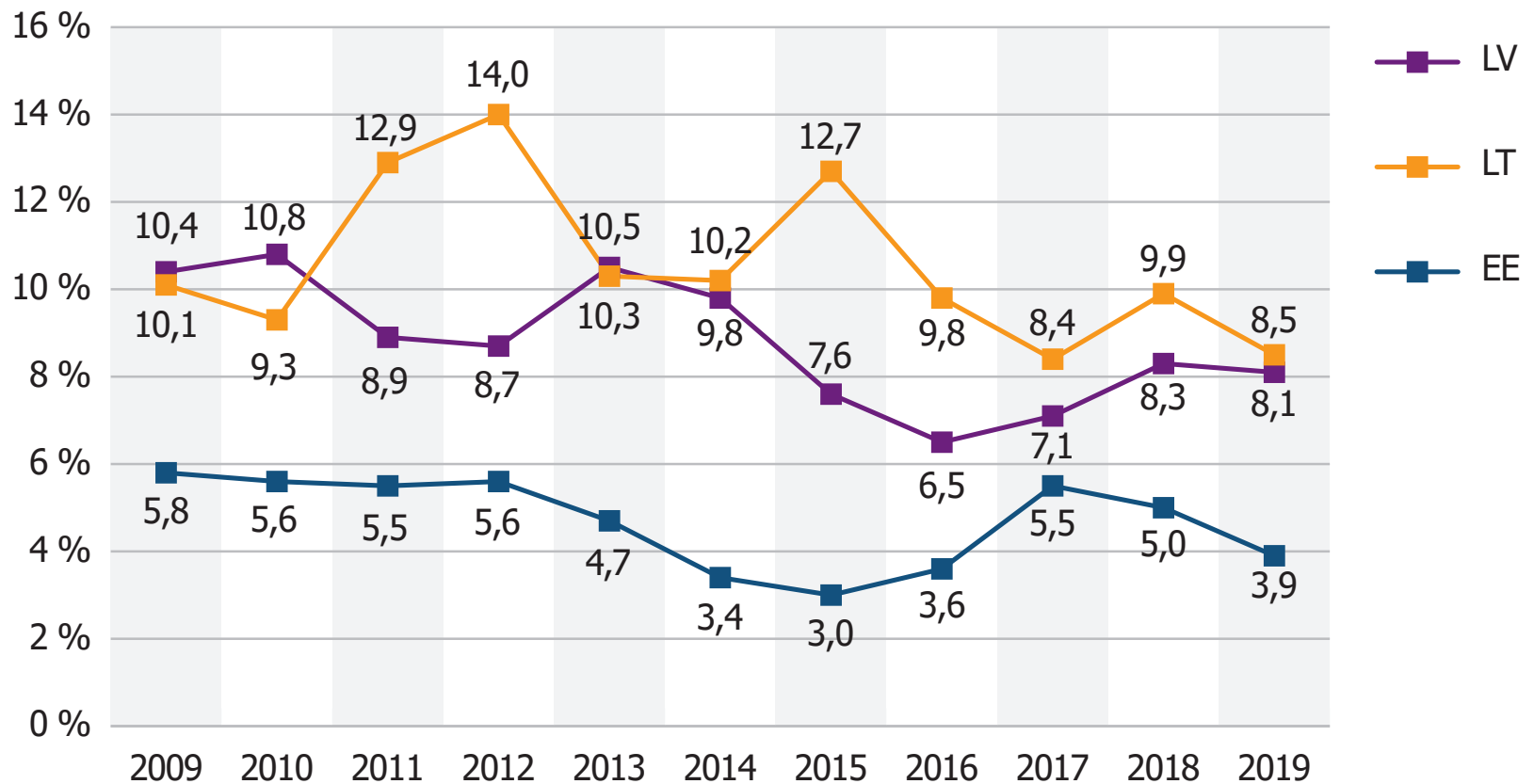
Darbinieku neuzrādīšanas apjoms 2009.–2019. gadā (vidējais % no darbinieku kopskaita, kas tiek nodarbināti bez līguma)

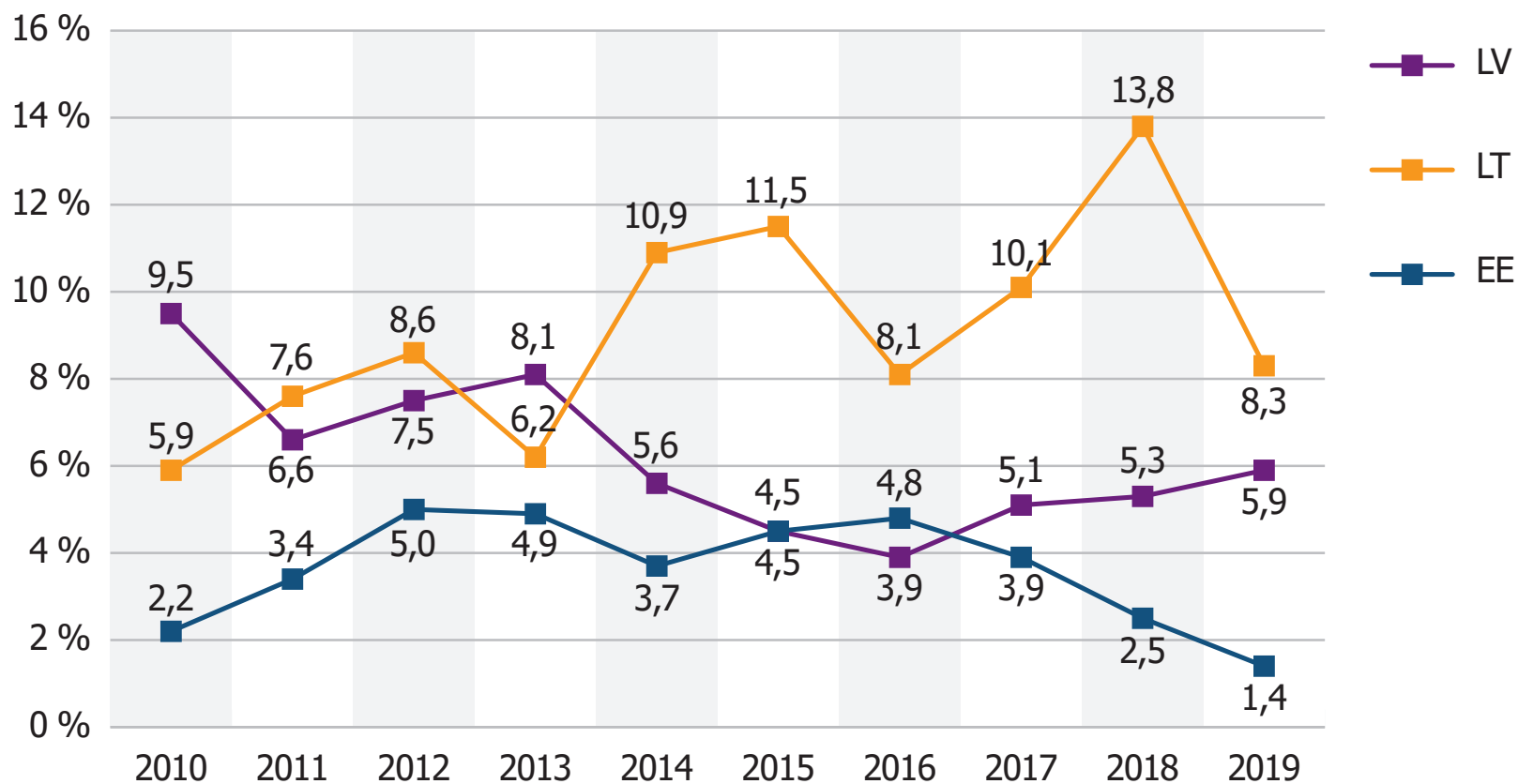
Aplokšņu algu apjoms 2009.–2019. gadā (vidējā algas daļa %, kuru uzņēmēji reāli maksā, bet slēpj no valsts)

% no maksājumiem, lai 'nokārtotu lietas' 2009.–2019. gadā (% no ienākumiem, ko uzņēmumi vidēji maksā 'kukuļos')

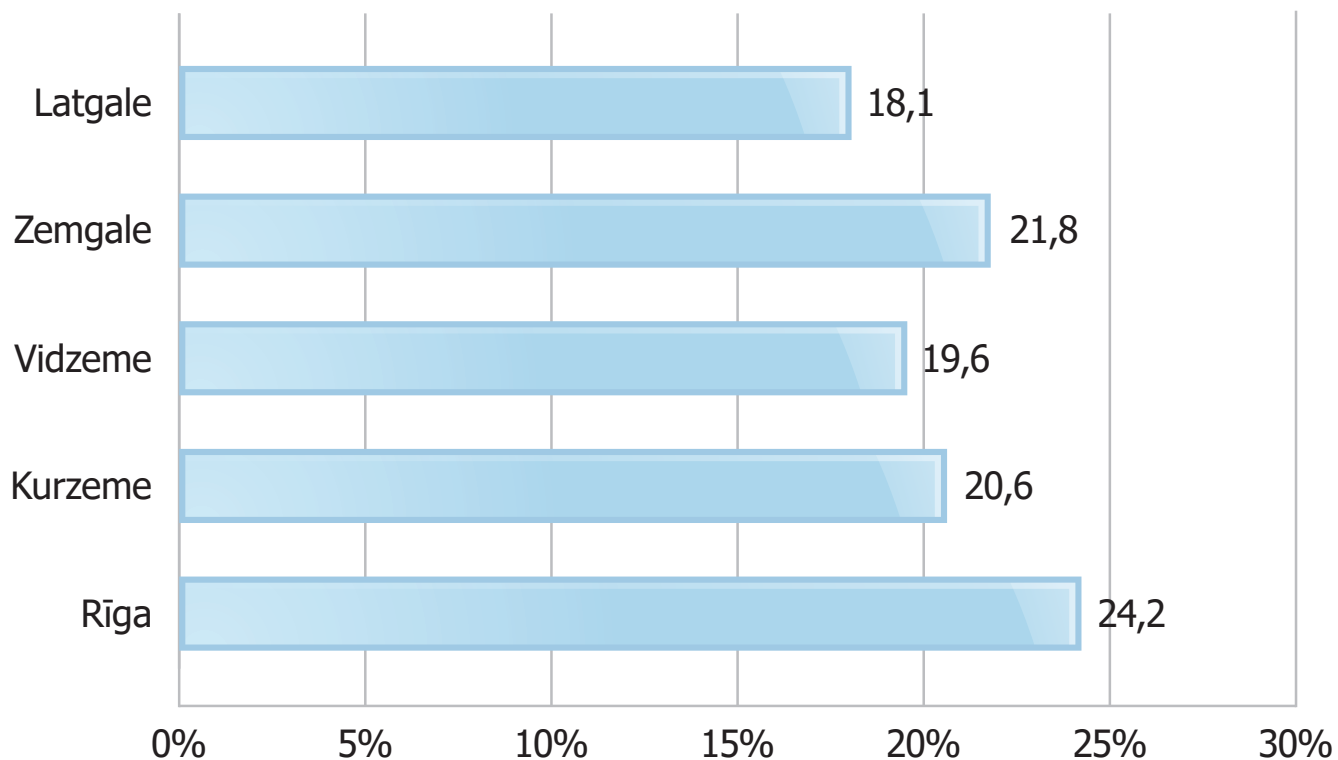

% no līguma summas, lai nodrošinātu valsts pasūtījumu 2010.–2019. gadā

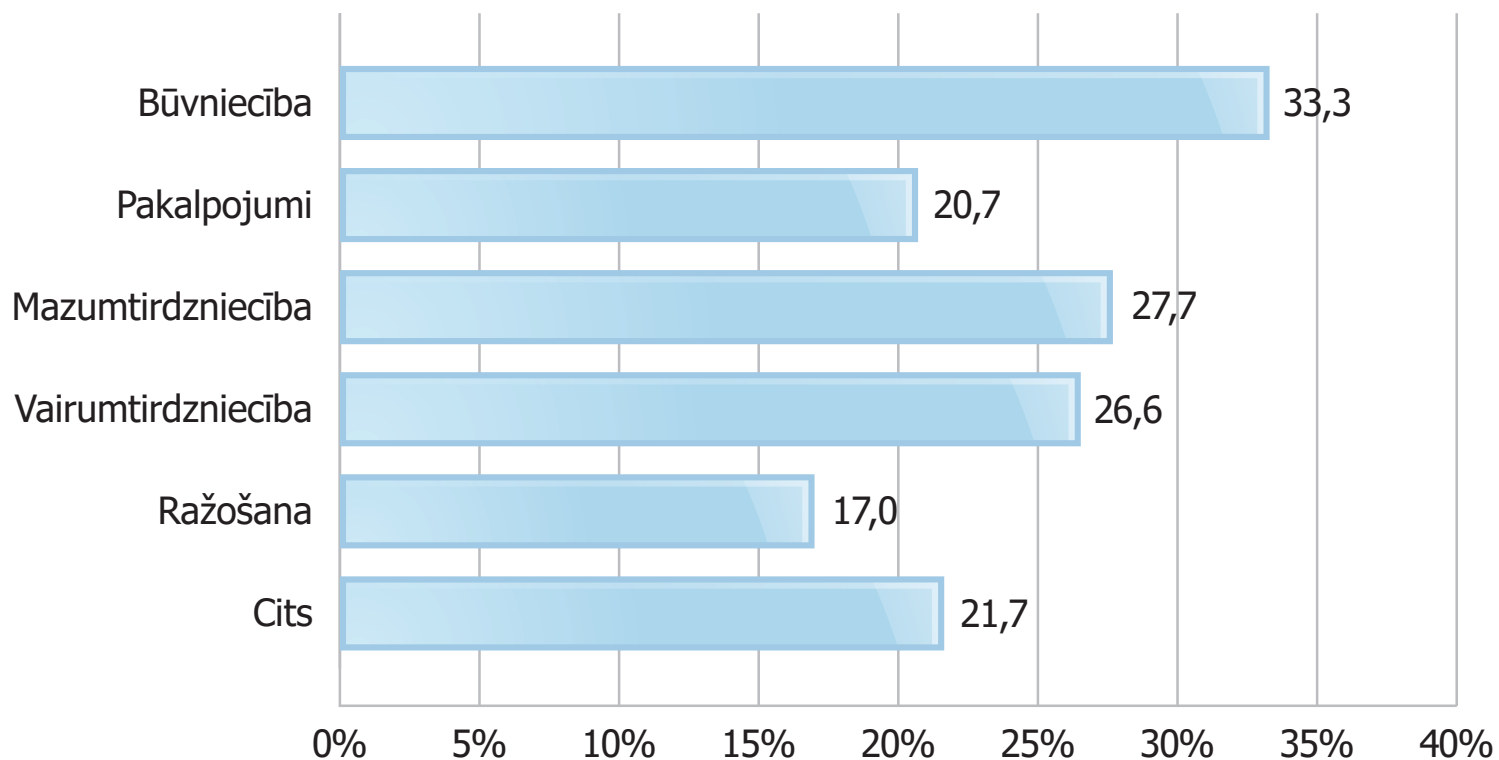

Ēnu ekonomika reģionos, sektoros, dažāda lieluma uzņēmumos

Ēnu ekonomikas lielums (% no IKP) Latvijas reģionos (vidējais 2016.–2019. gadā)

Ēnu ekonomikas lielums Latvijā (% no IKP) nozaru dalījumā (vidējais 2016.–2019. gadā)

Mazāki uzņēmumi (pēc nodarbināto skaita) iesaistās ēnu ekonomikā vairāk kā lielle uzņēmumi.

Jaunāki uzņēmumi iesaistās ēnu ekonomikā vairāk kā salīdzinoši vecāki uzņēmumi.

Galvenie ēnu ekonomiku ietekmējošie faktori

Statistiski nozīmīgi ietekmējoši faktori (izmantojot regresijas analīzi)

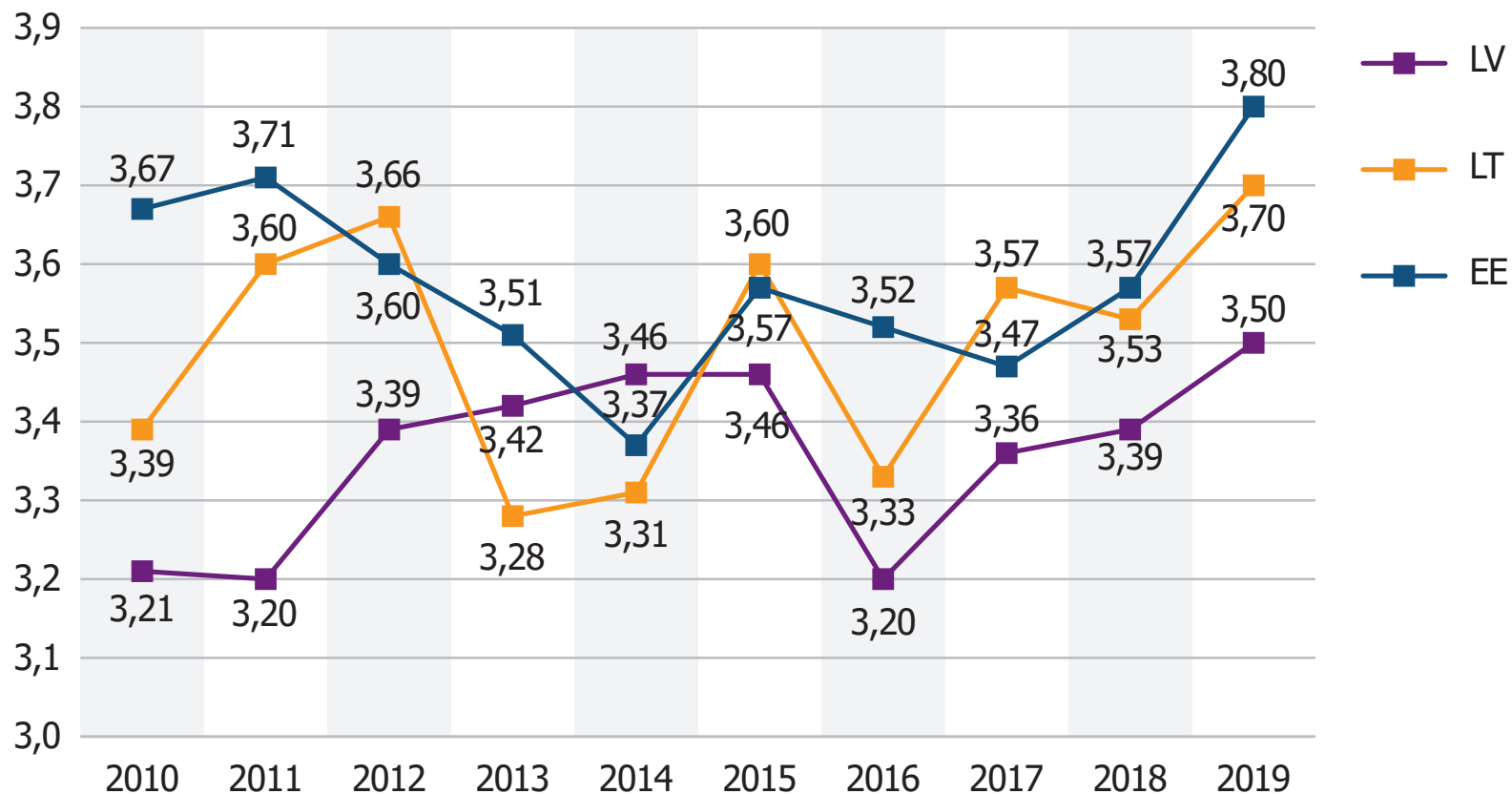
- Lielāka iespēja tikt pieķertiem nemaksājot nodokļus un būtiskākas sekas → mazāka uzņēmēju iesaistīšanās ēnu ekonomikas darbībās

Statistiski nozīmīgi ietekmējoši faktori (izmantojot regresijas analīzi)

- Neapmierinātība → vairāk ēnu darbība
- Iesaistišanos ēnu ekonomikā visvairāk ietekmē neapmierinātība:
 - ▶ Ar biznesa likumdošanu (stiprākais efekts)
 - ▶ Ar VID darbu
 - ▶ Ar nodokļu politiku
 - ▶ Ar valdības atbalstu (vājākais efekts)

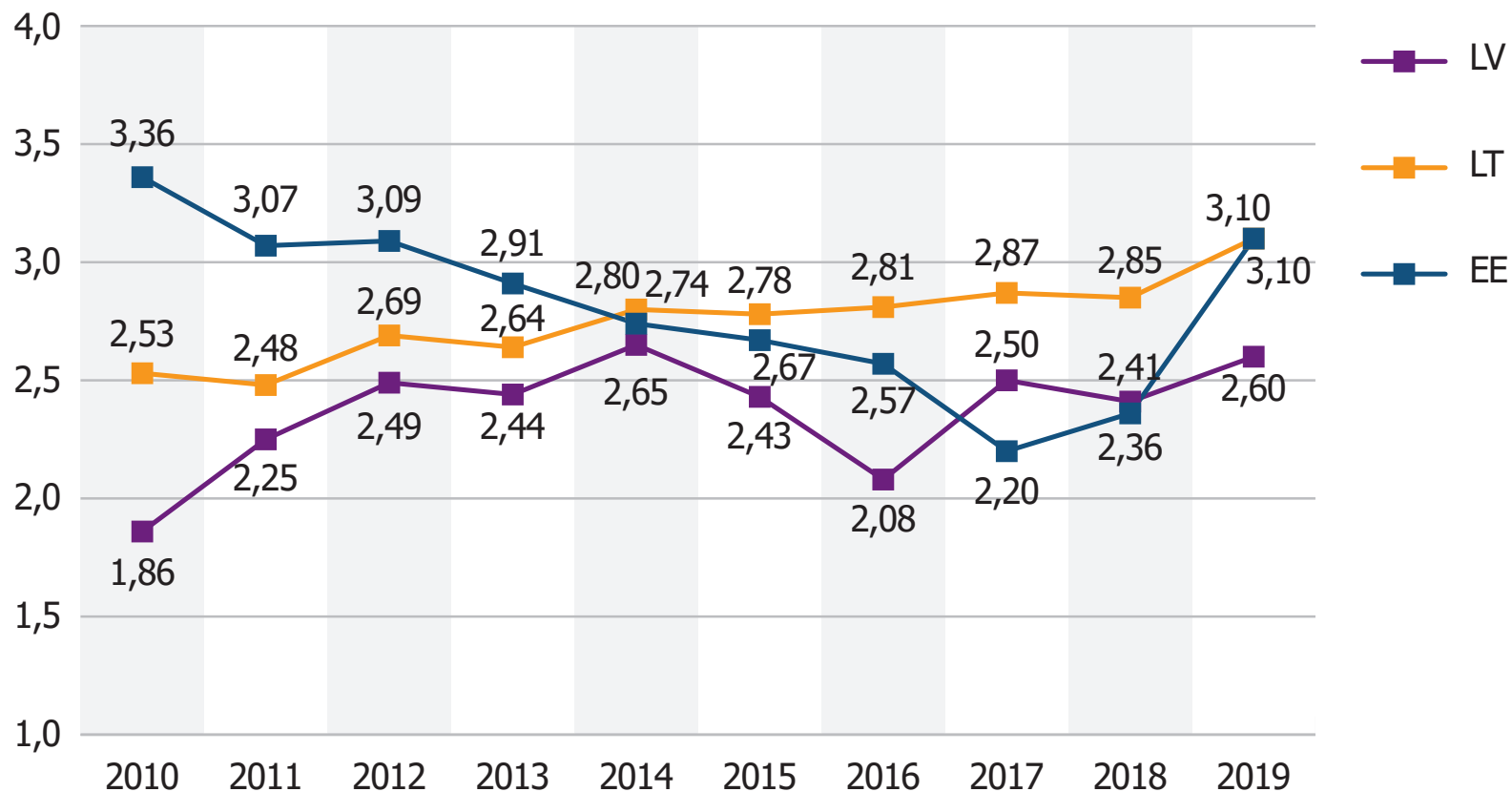
Apmierinātība ar VID 2010.–2019. gadā

(Vidējais vērtējums skalā, kur '1' nozīmē ļoti zemu, bet '5' - ļoti augstu apmierinātību)

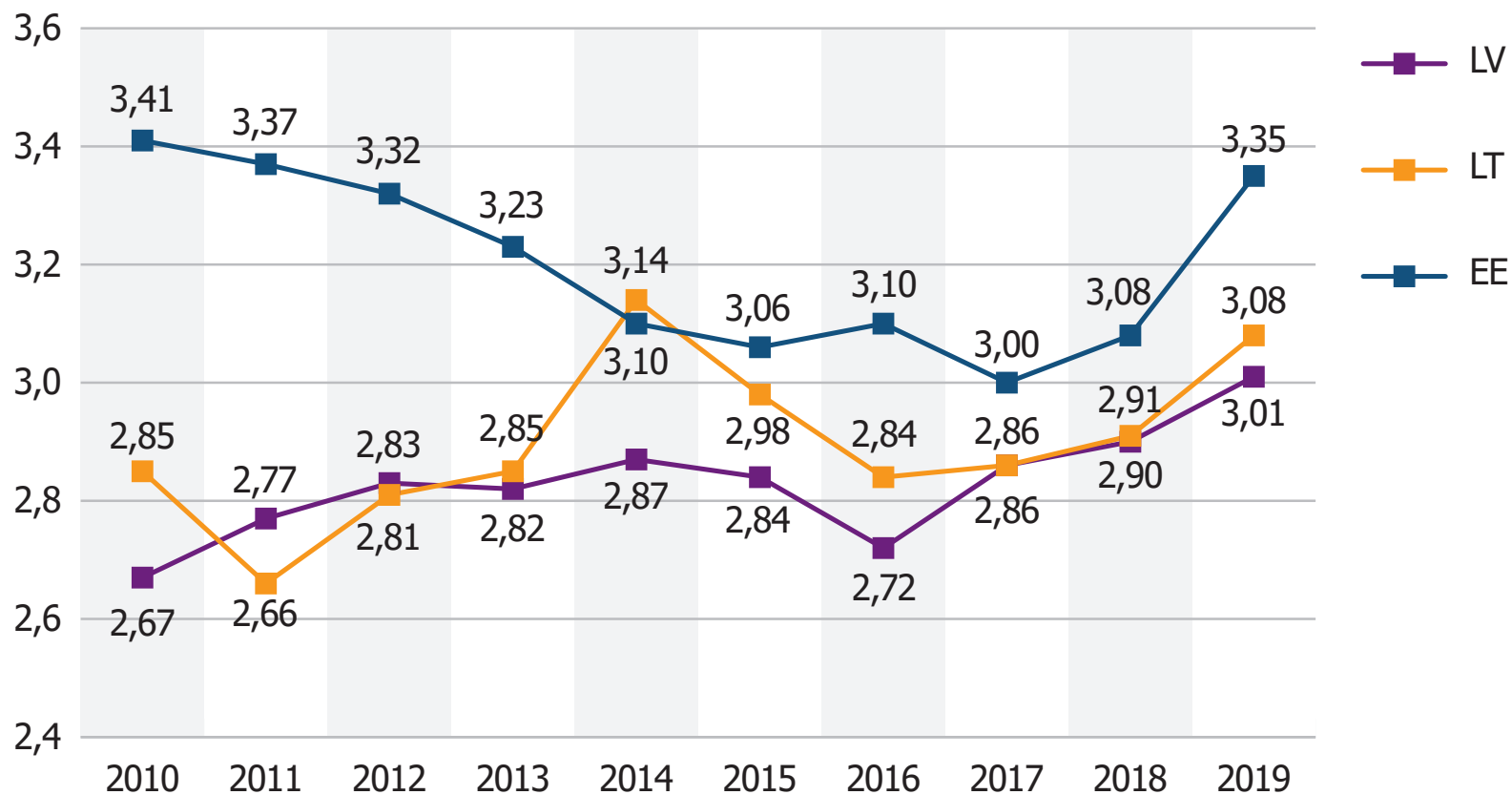
Apmierinātība ar valdības nodokļu politiku 2010.–2019. gadā

(Vidējais vērtējums skalā, kur '1' nozīmē ļoti zemu,
bet '5' - ļoti augstu apmierinātību)

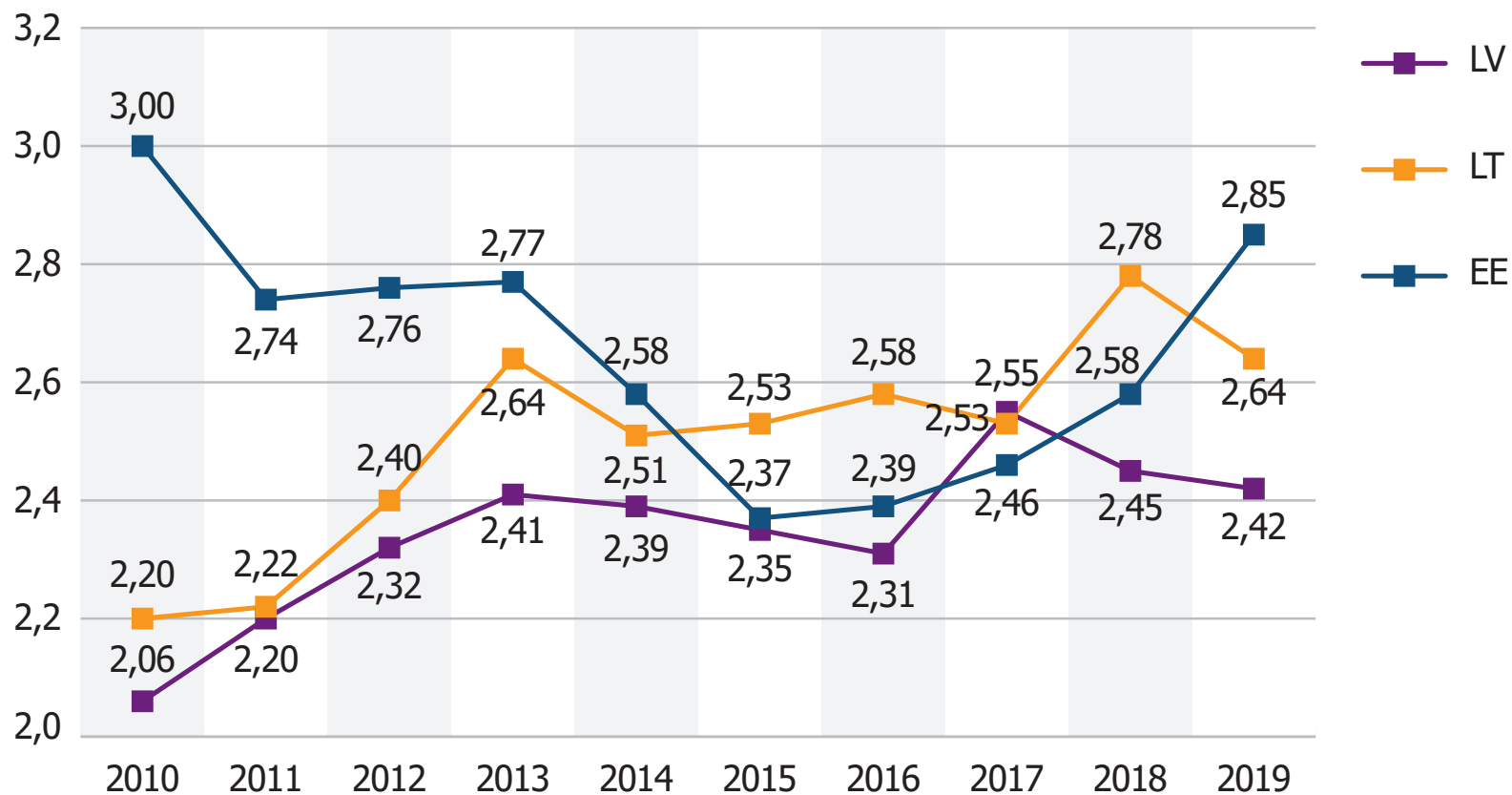
Apmierinātība ar biznesa likumdošanas kvalitāti 2010.–2019. gadā

(Vidējais vērtējums skalā, kur '1' nozīmē ļoti zemu,
bet '5' - ļoti augstu apmierinātību)

Apmierinātība ar valdības atbalstu uzņēmējiem 2010.–2019. gadā

(Vidējais vērtējums skalā, kur '1' nozīmē ļoti zemu,
bet '5' - ļoti augstu apmierinātību)

10. IKGADĒJĀ
ĒNU
EKONOMIKAS
KONFERENCE

Latvijas Tirdzniecības
un rūpniecības
kamera

Finanšu ministrija

SSE RIGA

Paldies!

Šo pētījumu līdzfinansē Latvijas Zinātnes padome, projekti: „Institūti un nodokļu iekasēšana Latvijā”, projekts Nr. Lzp-2018 / 2-0067 un “Remigrācija un Intelektuālais ieguvums Latvijā”, projekts Nr. Lzp-2018/1 -0486

Shadow: Neformālās ekonomikas un ēnu prakses izpēte bijušajā PSRS reģionā (projekta numurs: 778188)

Latvijas Tirdzniecības
un rūpniecības
kamera

Finanšu ministrija

Eiropas
Komisija

BUSINESS AGAINST
BASE
SHADOW ECONOMY

British Embassy
Riga

FLPP
FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĀS PĒTĪJUMU
PROJEKTI

ALUMNI ASSOCIATION

EIROPAS SAVIENĪBA

altum